R07

Quick scan ecologie

Filips van Almondestraat 15 te Amsterdam

1 februari 2021

Samenvatting

Voor het perceel Filips van Almondestraat 15 te Amsterdam worden plannen ontwikkeld. Op het perceel staat een voormalig telefooncentrale met kantoren van de KPN. De bedoeling is dat het gebouwen worden getransformeerd naar woningen. De werkzaamheden worden aan de gevels en het dak verricht.

Onderzocht is of er effecten op beschermde natuurwaarden kunnen ontstaan.

Er is een kans op een verblijfplaats van vleermuizen. Deze blijft echter behouden. Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat er aanwijzingen zijn voor twee nesten van de gierzwaluw. Door buiten de broedtijd te werken, of te werken volgens een ecologisch werkprotocol zal er geen effect ontstaan en is er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Inhoud

2 – Inleiding

3 – Beschrijving gebied

4 – Waarnemingen

7 – Analyse

9 – Advies & Bronnen

Colofon

Opdrachtgever [redacted]
Projectnummer 19.134
Datum 1 februari 2021
Auteur [redacted]
Gecontroleerd
Status definitief

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob [redacted]
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

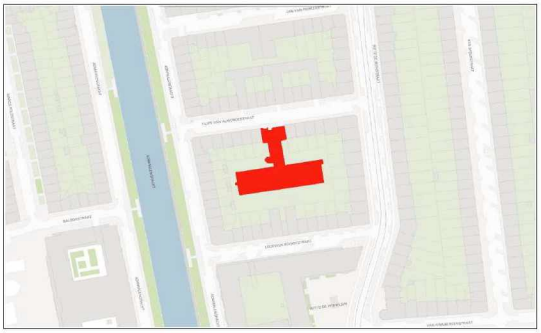
Inleiding

Voor het perceel Filips van Almondestraat 15 te Amsterdam worden plannen ontwikkeld. Op het perceel staat een voormalig telefooncentrale met kantoren van de KPN. De bedoeling is dat het gebouwen worden getransformeerd naar woningen.

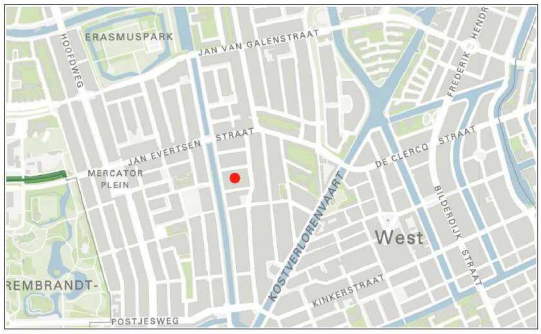
Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 4 juni 2019 door een ecoloog van bureau Els & Linde, een bezoek gebracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daarbij is gezocht naar sporen van dieren en is op basis van de begroeiing en de opbouw van het landschap, geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effecten worden beoordeeld als gevolg van de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken, een effect veroorzaken.

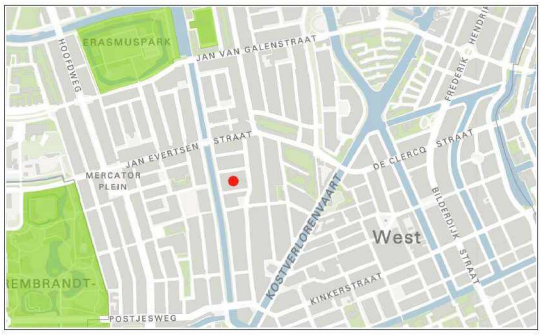
Ligging van het complex.

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de ecologische infrastructuur.

Ligging van het Hoofdgroenstructuur.

Op het binnenterrein aan de Filips van Almondestraat staat een vrij groot gebouw van de KPN. In het gebouw is een telefooncentrale aanwezig. De KPN heeft het gebouw niet meer nodig, waardoor er ruimte komt voor transformatie naar woningen. Het binnenterrein is niet openbaar toegankelijk. Daarom is op 4 juni 2019 – onder begeleiding van de KPN – het terrein en het gebouw bezocht.
De omgeving is stedelijk met weinig tot geen openbaar groen. Er liggen geen gebieden die zijn aangewezen als hoofdgroenstructuur of ecologische infrastructuur op korte afstand van het perceel. De Natura 2000-gebieden liggen op grote afstand en buiten de bebouwde kom. Ook gebieden die binnen het – beschermde – natuurnetwerk Nederland vallen liggen op grote afstand.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd

Ecologische structuur & Hoofdgroenstructuur

In Amsterdam is beleid vastgesteld voor verbetering van de ecologische kwaliteit van de stad. Een van die maatregelen is het aanwijzen en verbeteren van de ecologische structuur. Wat op stedelijk niveau te vergelijken is met het Natuurnetwerk Nederland. De hoofdgroenstructuur omvat de groene terreinen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad. Behoud van de waarden en een gevarieerd totaal aanbod aan groen zijn belangrijke aspecten. De Hoofdgroenstructuur en de ecologische structuur vallen buiten de wettelijke beschermde natuurgebieden.

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecoloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quick scan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locaties worden beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 4 juni 2019 door een ecoloog een bezoek gebracht aan de planlocaties. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocaties. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocaties. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocaties sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocaties en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten. Tijdens het veldbezoek van 4 juni 2019 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocaties. Onderstaand wat bouwkundige informatie:

- Het is een bitumen dak
- De goot is van massief beton en bekleed met zink

Waarnemingen van broedende gierzwaluwen (Bron Natuuratlas Amsterdam).

- Het bouwdeel van de oprichting heeft een spouwmuur. Hier zitten onder de kozijnen van de eerste verdieping open stootvoegen voor ventilatie van de spouw. Dit staat ook zo in de oprichting omschreven. Zie onderstaand knipsel. Deze spouwen en open stootvoegen blijven onaangeraakt bij de verbouwing.
- De later toegevoegde bouwdelen hebben massieve muren

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Uit de natuuratlas van Amsterdam blijkt dat iets verderop op de hoek met de Witte de Withstraat vier broedplekken van de gierzwaluw zijn. Er zijn in de natuuratlas geen andere beschermde soorten in de directe omgeving bekend. Uit de bronnen zijn geen andere waarnemingen voortgekomen.Op quickscanhulp worden de gebruikelijke soorten voor de bebouwde kom aangegeven (huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis binnen 0-1 km). Alle bekende waarnemingen zijn buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Opgemerkt wordt dat er waarschijnlijk sprake is van een waarnemerseffect omdat het pand niet openbaar toegankelijk is.

Vegetatie en planten

Rondom het gebouw is een verwaarloosde tuin aanwezig. Plaatselijk is er braamstruweel aanwezig. Aan de zuidzijde is verharding aanwezig, waar een goed ontwikkelde tredvegetatie aanwezig is. Tijdens het oriënterend onderzoek zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde soorten

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de ruimtelijke ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De planlocaties en de directe omgeving zijn daarom nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, evenals essentiële vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend - alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in

Krijtstreep dat op een nestplek van een gierzwaluw duidt, er zijn twee van deze plekken aangetroffen aan de zuidzijde van het pand.

gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak.

Het complex is daarom nauwkeurig onderzocht op het voorkomen van openingen die naar geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen leiden. Bij de inkeping is tegen het dak een opening aanwezig. Er zijn geen aanwijzingen dat hier een verblijfplaats van vleermuizen zit. In de gevels zijn enkele andere openingen – ventilatiespleten – waarachter een verblijfplaats kan zitten. De ventilatiespleten zitten in alle gevels. Het bitumendak is niet toegankelijk voor vleermuizen. De potentieel aanwezige verblijfplaatsen blijven behouden.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden
Achter de woningen is een binnentuin aanwezig. Mogelijk dat hier vleermuizen jagen. Het is echter geen essentieel jachtgebied – er zijn namelijk verschillende grote binnentuinen in de directe omgeving aanwezig. Er is geen sprake van een potentieel aanwezige vliegroute. De landschapsopbouw geeft hiervoor geen aanleiding.

Laag beschermde zoogdieren
In de plantsoenen rondom het kantoor is een zeer kleine kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Vooral omdat er rondom een aaneengeloten rij woningen staat.

Vogels

Jaarrond beschermd nest
Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied. Gekeken is naar potentieel geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest. In het complex zijn twee openingen aanwezig die naar een verblijfplaats kunnen leiden voor de gierzwaluw. Zowel aan de straatzijde als in de binnentuin zijn uitwerpselen van vogels gezien bij de inkeping. Hieruit is af te leiden dat hier recent een nest van een gierzwaluw aanwezig was c.q. is. De aanwezigheid van huismus kan op voorhand worden uitgesloten vanwege het ontbreken van nestgelegenheid.

Algemene broedvogels
Gezien de omgeving is de kans op aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels aanwezig. In de binnentuin zijn verschillende geschikte nestplekken voor deze vogels aanwezig.

Herpetofauna en vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig achter het perceel. Watergebonden beschermde soorten worden daarom niet verwacht.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen de planlocaties. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocatie voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocaties.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. De bescherming geldt ook voor externe factoren; zoals grondwaterstromen en stikstofdepositie.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Beschermde soorten

Er is een kans op aanwezigheid van vleermuizen – er zijn enkele openingen waarachter een verblijfplaats kan zitten. De potentieel aanwezige verblijfplaats blijft echter behouden. Wel is het verstandig om met een ecologisch werkprotocol te werken.
Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 4 juni 2019 is gebleken dat de aanwezigheid van de gierzwaluw op twee plekken zeer waarschijnlijk is. Er worden geen werkzaamheden verricht die het nest blokkeren. Als er gewerkt wordt tijdens de broedtijd (mei-juli) ter hoogte van de nesten zijn enkele maatregelen nodig om effecten te voorkomen. Het werk moet dan met een ecologisch werkprotocol worden uitgevoerd. Als er buiten de broedtijd wordt gewerkt zal er geen effect ontstaan en is geen ontheffing noodzakelijk.

Zorgbeginsel

Binnen het gebied is een zeer geringe kans op algemeen voorkomende soorten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecoloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Eventueel noodzakelijk kap moet buiten de kwetsbare periode (winter) worden uitgevoerd en voorafgaand aan de kap (of het anderszins vrijstellen van een werkplek) is het verstandig een ecoloog te laten beoordelen of effecten zijn te verwachten en eventueel maatregelen te (laten) nemen om die effecten te verminderen.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op grote afstand van de planlocatie. De werkzaamheden betreffen het uitvoeren van groot onderhoud. De kans dat er een significante wijziging in de emissie is, is afwezig. Een berekening van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden is niet noodzakelijk. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen eveneens worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op grote afstand van het perceel. Gelet op de afstand, aard en de omvang van het voornemen, wordt geen effect verwacht.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor het perceel Filips van Almondestraat 15 te Amsterdam worden plannen ontwikkeld. Op het perceel staat een voormalig telefooncentrale met kantoren van de KPN. De bedoeling is dat het gebouwen worden getransformeerd naar woningen.

Voorliggend rapport betreft een onderzoek naar effecten op natuurwaarden. Door een ecoloog van bureau Els & Linde B.V. is op 4 juni 2019 beoordeeld of er beschermde planten- en diersoorten aanwezig zijn binnen de planlocatie en of deze soorten schade ondervinden van de gewenste ontwikkelingen.

Beschermde soorten

Er is een kleine kans op vleermuizen in het pand. De potentieel aanwezige verblijfplaatsen blijven echter behouden. Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat er aanwijzingen zijn voor twee nesten van de gierzwaluw. Door buiten de broedtijd te werken, of te werken volgens een ecologisch werkprotocol zal er geen effect ontstaan en is er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Door de ontwikkelingen zal de depositie van stikstof niet toenemen. Een berekening van de depositie van stikstof is niet noodzakelijk. Andere effecten op de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn niet te verwachten. Er is geen vergunning van de Wet natuurbescherming nodig of een verklaring van geen bedenkingen voor het voornemen. Er is geen aanvullend onderzoek nodig.

- Anonymus (2017). Kennisdocument huismus, BIJ12
- Anonymus (2017). Kennisdocument gierzwaluw, BIJ12
- Anonymus (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12
- Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Trition Natuur
- Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (2014) Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren. NOZOS, Landschap Noord-Holland.
- Kaag, K. (2012) Vlinders van Duin tot Dijk. De dagvlinders van Noord-Holland 2000-2009. Vlinderstichting, Landschap Noord-Holland.
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Riet, B. van, H. van der Goes, Th. Baas, C. van den Tempel, W. Menkveld & F. Visbeen (2014) Atlas van de Noord-Hollandse flora. Landschap Noord-Holland.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruiterbeek & P.J. Zomerdijk (2010) Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. SVN, Landschap Noord-Holland.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.

- provincienoordholland.nl
- waarneming.nl
- natuuratlas Amsterdam.nl
- quickscanhulp

B01 Foto’s van het gebouw

